

**'N KRITIESE EVALUASIE VAN
SKULDVERLIGTINGSMAATREËLS VIR INDIVIDUE
IN DIE SUID-AFRIKAANSE INSOLVENSIEREG**

**deur
Melanie Roestoff**

Voorgelê ter vervulling van 'n deel van die vereistes vir die graad

DOCTOR LEGUM

In die Fakulteit Regsgeleerdheid, Universiteit van Pretoria

Promotor: Prof dr A Boraïne

Mei 2002

VOORWOORD

Ek dank die Hemelse Vader vir die krag en genade om hierdie proefskrif te voltooi.
Soli Deo Gloria.

Graag spreek ek my dank en waardering teenoor die volgende persone uit vir die bydrae wat hulle tot hierdie proefskrif gelewer het:

- (a) Prof André Boraine, my promotor vir sy advies, bystand en aanmoediging. Ek is daarvan oortuig dat hierdie proefskrif nie sonder sy bekwame leiding moontlik sou gewees het nie.
- (b) Prof Chris Nagel en mev Marlene Botha vir hul hulp met die redigering van die proefskrif.
- (c) Prof Nick Huls vir sy hulp met my navorsing tydens my besoek in Nederland.
- (d) Mev Cora Badenhorst vir haar besondere hulpvaardigheid met die opsporing van bronne.
- (e) My familie, vriende en kollegas vir hul volgehoue ondersteuning en aanmoediging.

'n Besondere woord van dank kom my vader toe vir sy ondersteuning en aanmoediging, nie net met hierdie proefskrif nie, maar ook met al my ander studies.

'n Spesiale woord van dank en waardering kom my man Jaco toe vir sy bystand, opoffering, aanmoediging, geduld en begrip. Dit het die afhandeling van hierdie proefskrif aansienlik vergemaklik. Ek bedank ook my dogters, Mignonne en Anya wat groot opofferinge moes doen om my in staat te stel om hierdie proefskrif te voltooi.

Hierdie proefskrif word aan die nagedagtenis van my moeder opgedra. Haar volgehoue ondersteuning, aanmoediging en geloof in my vermoëns tot haar dood was uiteindelik die inspirasie vir hierdie proefskrif.

M Roestoff

Mei 2002

INHOUDSOPGAWE

DEEL 1

Hoofstuk 1: Algemene Inleiding	3
---	---

DEEL 2

Hoofstuk 2: Romeinse Reg	13
---------------------------------------	----

2 1 Inleiding	13
2 2 Tenuitvoerleggingsprosedures van die Romeinse Siviele Prosesreg	13
2 2 1 Algemeen	13
2 2 2 Tenuitvoerlegging onder die <i>Legis Actio</i> -prosedure	16
2 2 2 1 Algemeen	16
2 2 2 2 <i>Manus Iniectio Iudicati</i>	17
2 2 2 3 <i>Manus Iniectio Pro Iudicato</i>	19
2 2 2 4 <i>Manus Iniectio Pura</i>	20
2 2 3 Tenuitvoerlegging onder die <i>Formula</i> -prosedure	21
2 2 3 1 Algemeen	21
2 2 3 2 <i>Missio in Possessionem</i>	23
2 2 3 3 <i>Cessio Bonorum</i>	26
2 2 4 Die <i>Cognitio</i> -prosedure	28
2 3 Skuldverligtingsmaatreëls in die Romeinse reg	30
2 3 1 Algemeen	30
2 3 2 Kwytskelding in die Romeinse Reg	32
2 3 3 Skikkings in die Romeinse Reg	35
2 3 4 <i>Datio in Solutionem</i>	36
2 3 5 Akkoord in die Romeinse Reg	38
2 3 5 1 <i>Remissio</i>	38
2 3 5 2 <i>Dilatio</i>	39
2 4 Gevolgtrekking	41

Hoofstuk 3: Romeins-Hollandse Reg	47
--	----

3 1 Inleiding	47
3 2 Insolvensieprosedures van die Romeins-Hollandse Reg	48
3 2 1 Algemeen	48
3 2 2 <i>Cessio Bonorum</i>	48
3 2 3 <i>Missio in Possessionem</i>	51
3 2 4 Die Insolvensieprosedures van die Amsterdamse Ordonnansie van 1777	53
3 2 4 1 Sekwestrasie	53
3 2 4 2 Akkoord	54
3 2 4 3 Insolvensie	56
3 2 4 4 Rehabilitasie	57

3 3	Skuldverligtingsmaatreëls in die Romeins-Hollandse Reg	58
3 3 1	Akkoord	58
3 3 2	Moratoria	60
3 3 2 1	Algemeen	60
3 3 2 2	<i>Brieven van Inductie</i>	61
3 3 2 3	<i>Brieven van Respijt en Atterminatie</i>	61
3 3 2 4	<i>Seureté du Corps</i>	62
3 3 2 5	<i>Surchéance van Betaalinge</i>	63
3 3 3	Aspekte van die Romeins-Hollandse Verbintenisreg	64
3 3 3 1	Kwytskelding, Skuldvernuwing, Skikking en Bevrydende Verjaring	64
3 3 3 2	<i>Datio in Solutionem</i>	66
3 4	Gevolgtrekking	67

DEEL 3

Hoofstuk 4: Engelse Reg	73	
4 1	Inleiding	73
4 2	Historiese Agtergrond	74
4 2 1	Regsontwikkeling voor 1883	74
4 2 1 1	Gevangesetting vir Skuld	74
4 2 1 2	Vroeë <i>Bankruptcy</i> -wetgewing	76
4 2 1 3	Skuldverligting vir Insolvente Skuldenaars: Akkoord en <i>Assignments</i>	83
4 2 1 4	Die Inkorting van Gevangensetting vir Skuld	88
4 2 2	Regsontwikkeling en Regshervorming sedert 1883	91
4 2 2 1	<i>Bankruptcy</i> -wetgewing	91
4 2 2 2	<i>Deeds of Arrangement</i> , Akkoord, <i>Schemes of Arrangement</i> en die <i>Administration Order Procedure</i>	91
4 2 2 3	Verdere Ontwikkelings met betrekking tot Gevangensetting vir Skuld	94
4 2 2 4	Die Cork-komitee	95
4 3	Insolvensieprosedures vir Individue in die Engelse Reg	96
4 3 1	Alternatiewe vir <i>Bankruptcy</i> : Formele Prosedures	96
4 3 1 1	<i>Individual Voluntary Arrangements</i>	96
4 3 1 2	<i>Deeds of Arrangement</i>	106
4 3 1 3	<i>Administration Orders</i>	108
4 3 2	Alternatiewe vir <i>Bankruptcy</i> : Informele Prosedures	116
4 3 3	Die <i>Bankruptcy</i> -prosedure	117
4 3 3 1	Algemeen	117
4 3 3 2	Petisie deur die Skuldeiser	121
4 3 3 3	Petisie deur die Skuldenaar	123
4 3 3 4	<i>Summary Administration</i>	125
4 3 3 5	Uitgeslote Bates	127
4 3 3 6	Tegeldemaking van Bates: Die Gesinswoning	129
4 3 3 7	<i>Discharge</i>	131

4 4 Onderliggende Filosofie van die Huidige Engelse Insolvensieregstellsel	134
4 5 Gevolgtrekking	141
Hoofstuk 5: Amerikaanse Reg	149
5 1 Inleiding	149
5 2 Historiese Ontwikkeling van die Amerikaanse Insolvensieregstellsel	151
5 2 1 Posisie voor Aanvaarding van die Amerikaanse Konstitusie	151
5 2 2 Posisie na Aanvaarding van die Amerikaanse Konstitusie	154
5 2 2 1 Algemeen	154
5 2 2 2 Die <i>Bankruptcy Act</i> van 1800	155
5 2 2 3 Tydperk voor Inwerkingtreding van die <i>Bankruptcy Act</i> van 1841	157
5 2 2 4 Die <i>Bankruptcy Act</i> van 1841	158
5 2 2 5 Tydperk voor Inwerkingtreding van die <i>Bankruptcy Act</i> van 1867	158
5 2 2 6 Die <i>Bankruptcy Act</i> van 1867	159
5 2 3 Die <i>Bankruptcy Act</i> van 1898	162
5 2 4 Die Tydperk voor Inwerkingtreding van die <i>Bankruptcy Reform Act</i> van 1978	166
5 2 4 1 Algemeen	166
5 2 4 2 Die 1973-Kommissieverslag	167
5 3 Onderliggende Filosofie van die Huidige Amerikaanse Insolvensieregstellsel ..	171
5 3 1 Inleiding	171
5 3 2 Rehabilitasie van Skuldenaars en die <i>Fresh Start</i> -beleid	172
5 3 3 Gelyke Behandeling van Skuldeisers	177
5 3 4 Moderne Teorieë oor die Insolvensiereg	179
5 3 4 1 Ekonomiese Teorieë	179
5 3 4 2 Sosiale Teorieë	184
5 4 Die <i>Bankruptcy Reform Act</i> van 1978	193
5 4 1 Algemeen	193
5 4 2 Hoofstuk 7	197
5 4 3 Hoofstuk 13	204
5 5 Regshervorming	209
5 5 1 Die 1984-wysigings	209
5 5 1 1 Agtergrond	209
5 5 1 2 Afwysing van Hoofstuk 7-gevalle op grond van <i>Substantial Abuse</i> – Artikel 707(b)	212
5 5 1 3 Die <i>Disposable Income</i> -toets – Artikel 1325(b)	213
5 5 1 4 Wysiging van Hoofstuk 13-planne – Artikel 1329(a)	215
5 5 1 5 Beperking op die Omvang van <i>Discharge</i> – Artikel 523(a)(2)(C)	215
5 5 1 6 Beperkings op <i>Discharge</i> – <i>Reaffirmation</i> -ooreenkomste – Artikel 524(c)	216
5 5 1 7 Effek van die 1984-wysigings	217
5 5 2 Die <i>National Bankruptcy Review Commission</i>	219
5 5 2 1 Algemeen	219
5 5 2 2 Uitgeslote Bates	220
5 5 2 3 <i>Reaffirmation</i> -ooreenkomste	221
5 5 2 4 <i>Discharge</i>	222

5 5 2 5	Hoofstuk 13-afbetalingsplanne	223
5 5 2 6	Effek van die 1997-Kommissie se Aanbevelings	224
5 5 3	Die Voorgestelde Wetgewing van 2001	225
5 5 3 1	Agtergrond en Algemeen	225
5 5 3 2	Middele-toetsing ingevolge die Voorgestelde Wetgewing van 2001	229
5 5 3 3	Die “Middele-toetsing-debat”	231
5 5 3 4	Effek van die Voorgestelde Wetgewing van 2001	234
5 6	Gevolgtrekking	236
Hoofstuk 6: Nederlandse reg		243
6 1	Inleiding	243
6 2	Die <i>Faillissementsprosedure en Surséance van Betaling</i>	245
6 2 1	Historiese Agtergrond	245
6 2 2	Die <i>Faillissementsprosedure</i>	252
6 2 2 1	<i>Faillietverklaring</i>	252
6 2 2 2	Gevolge van <i>Faillietverklaring</i>	253
6 2 2 3	Akkoord	254
6 2 2 4	Tegeldemaking van Bates en Verdeling van die Opbrengs	256
6 2 2 5	Beëindiging van die <i>Faillissementsprosedure</i>	257
6 2 2 6	Kwytskelding van Skuld en Rehabilitasie	259
6 2 3	<i>Surséance van Betaling</i>	260
6 2 3 1	Die Aansoek en Gevolge van <i>Surséance van Betaling</i>	260
6 2 3 2	Akkoord	263
6 2 3 3	Beëindiging van <i>Surséance</i>	264
6 3	Die <i>Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen</i>	265
6 3 1	Agtergrond en Doelstelling	265
6 3 2	Toepassing van die <i>Schuldsaneringsregeling</i> deur die Hof	271
6 3 2 1	Die Aansoek	271
6 3 2 2	Die Goeie Trou-vereiste	274
6 3 2 3	Die Finale Bevel	277
6 3 3	Gevolge van Toepassing van die <i>Schuldsaneringsregeling</i>	278
6 3 3 1	Gevolge vir die Boedel van die Skuldenaar	278
6 3 3 2	Gevolge vir die Skuldeisers	279
6 3 3 3	Gevolge vir die Skuldenaar	281
6 3 3 4	Inwerkingtreeding van ’n Moratorium	282
6 3 3 5	Huurkontrakte	283
6 3 3 6	Gelyke Behandeling van Skuldeisers	284
6 3 4	Akkoord	284
6 3 5	Voortsetting van die <i>Schuldsaneringsregeling</i>	287
6 3 6	Die <i>Saneringsplan</i>	289
6 3 7	Tegeldemaking van Bates en Verdeling van die Opbrengs	290
6 3 8	Beëindiging van die Toepassing van die <i>Schuldsaneringsregeling</i>	291
6 3 9	Die Vereenvoudigde Reëling	294
6 4	Vergelyking tussen <i>Faillissement, Surséance van Betaling</i> en <i>Schuldsanering</i>	299
6 5	Die Nuwe Filosofie van die Nederlandse Insolvensieregstelsel	301
6 6	Gevolgtrekking	305

DEEL 4

Hoofstuk 7: Historiese Ontwikkeling van Skuldverligtingsmaatreëls ingevolge die Insolvensiewet 32 van 1926	313
7 1 Inleiding.....	313
7 2 Die 1803-instruksies	316
7 3 Ordonnansie 64 van 1829	318
7 4 Ordonnansie 6 van 1843	322
7 5 Insolvensiewet 32 van 1916.....	327
7 5 1 Algemeen.....	327
7 5 2 Vrywillige Boedeloorgawe en Gedwonge Sekwestrasie	327
7 5 3 Akkoord en Rehabilitasie	330
7 5 4 Statutêre Boedelafstand	332
7 6 Gevolgtrekking	335
Hoofstuk 8: Skuldverligtingsmaatreëls ingevolge die Insolvensiewet 24 van 1936	339
8 1 Inleiding.....	339
8 2 Die Sekwestrasieproses.....	342
8 2 1 Voorvereistes vir Vrywillige Boedeloorgawe	342
8 2 2 Voorvereistes vir Gedwonge Sekwestrasie	344
8 2 3 Voordeel vir Skuldeisers.....	347
8 2 4 Die Vereiste van Voordeel en Vriendskaplike Sekwestrasies	357
8 3 Uitgeslote Bates	368
8 4 Statutêre Akkoord	370
8 4 1 Algemeen.....	370
8 4 2 Voorstelle van die Regskommissie.....	372
8 5 Rehabilitasie.....	374
8 5 1 Algemeen.....	374
8 5 2 Voorstelle van die Regskommissie.....	381
8 6 Gevolgtrekking	387
Hoofstuk 9: Skuldverligtingsmaatreëls Buite die Bestek van die Insolvensiewet 24 van 1936	403
9 1 Inleiding.....	403
9 2 Die Administrasiebevel ingevolge Artikel 74 van die Wet op Landdroshowe ..	405
9 2 1 Historiese Agtergrond en Algemeen	405
9 2 2 Prosedure	410
9 2 3 Voorstelle van die Suid-Afrikaanse Regskommissie	418
9 3 Kwytskelding, Skuldvernuwing, Skikking en Bevrydende Verjaring.....	418
9 4 Gemeenregtelike Akkoord.....	422
9 5 Die Voorgestelde Statutêre Akkoord voor Likwidasie.....	423
9 5 1 Agtergrond.....	423
9 5 2 Inhoud	424
9 6 Gevolgtrekking	431

Hoofstuk 10: Die Onderliggende Filosofie van die Suid-Afrikaanse Insolvensiereg teen die Agtergrond van Voorgestelde Internasionale Riglyne	445
10 1 Inleiding	445
10 2 Doelwitte van die Suid-Afrikaanse Insolvensiereg	449
10 3 Gevangesetting vir Skuld in die Suid-Afrikaanse Reg	456
10 3 1 Historiese Oorsig	456
10 3 2 Die Nuwe Artikel 65-prosedure.....	472
10 4 Internasionale Riglyne	475
10 4 1 Algemeen	475
10 4 2 Redelike en Billike Verdeling van Kredietrisiko's.....	477
10 4 3 Kwytstelling, Rehabilitasie of <i>Fresh Start</i>	479
10 4 4 Buite-geregtelike Eerder as Geregtelike Verrigtinge	479
10 4 5 Voorkoming Eerder as Genesing.....	480
10 5 Gevolgtrekking	482
DEEL 5	
Hoofstuk 11: Slotbeskouings en Voorstelle	491
BYLAES	
Summary	511
Bibliografie: Boeke	513
Bibliografie: Proefskrifte, Verhandeling en Intreeredes	525
Bibliografie: Tydskrifartikels	526
Bibliografie: Koerante	540
Bibliografie: Wetsontwerpe, Kommissie- en ander Verslae	541
Register: Hofsaak	544
Register: Wetgewing	551
Indeks	556